

Рабіновича головному редакторові журналу «Право України», доктору юридичних наук, професору, академіку НАПрН України Олександру Святоцькому. *Право України*. 2010. № 4. С. 4-10.

Доля В.

*студент юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри
теорії та історії держави і права ЗУНУ
Подковенко Т.О.*

МЕДІАЦІЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ МЕТОД ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

Виникнення конфліктів між людьми є неминучим і навіть закономірним явищем. «Якщо у вашому житті немає конфліктів, то перевірте, чи є у вас пульс», стверджував Чарльз Ліксон, чим підтверджував конфліктність суспільного життя. У зв'язку із значним розвитком юриспруденції і використанням судової системи для вирішення спорів та інших соціальних питань виникла і серйозна незадоволеність в юридичній практиці. Як зазначає М. Мамич, «джерела цієї незадоволеності включають в себе:

- високу вартість послуг юристів і самого судового розгляду;
- достатньо велику протяжність у часі, який займає підготовка справи до розгляду в суді;
- велику протяжність у часі, який може займати судовий процес;
- невизначеність результату, яка залежить від суддів та юристів;
- втрату конфіденційності, бо судовий процес є публічним;
- стресову процедуру, якою є сам процес судового розгляду» [1, с. 338].

На фоні даних проблем великої популярності набула медіація, як один з альтернативних методів вирішення спорів. Чому саме вона? Перш за все це важливий компонент забезпечення порозуміння. Суть даного компонента в тому, що медіатор повинен допомогти обом сторонам конфлікту зрозуміти інтереси, почуття та потреби кожного. За допомогою медіаційних технік вкрай важливо переконатися, що сторони розуміють конфліктну ситуацію щоб забезпечити однакове розуміння проблеми обома сторонами. Це сприяє дослідженню їхніх інтересів і потреб. Другим компонентом є чітке структурування медіації. Медіація – процедура структурована і гнучка, що передбачає відсутність чітких часових меж кожної стадії та можливість повернення до попередніх стадій на будь якому етапі. Останнім компонентом є орієнтація на інтереси. Медіатор повинен брати до уваги інтереси і потреби кожної із сторін.

Саме слово медіація походить від латинського *mediare* (посередництво, бути посередником у спорі), а в перекладі з англійської

термін «медіація» (mediation) означає посередництво, клопотання, заступництво. Відповідно до «Нового тлумачного словника української мови» термін «посередництво» визначається як «1. Сприяння у становленні або здійсненні ділових контактів, торговельних, дипломатичних та ін. зносин між ким-, чим-небудь; допомога у налагодженні спілкування між ким-небудь. 2. Сприяння примиренню кого-небудь, встановленню миру між ворожими державами» [2, с.605–606]. Відповідно, з такого тлумачення медіації можна зрозуміти і основне призначення цієї процедури, а саме сприяння порозумінню між конфліктуючими сторонами на основі діалогу.

Медіація відноситься до так званих альтернативних способів розв'язання спорів, скорочена назва ADR (Alternative Dispute Resolution). Поняття ADR було введено в практику у 70-х роках ХХ століття у Сполучених Штатах Америки і уже через десять років набуло досить широкого застосування [3, с. 18]. Медіація в її сучасному розумінні стала розвиватися в другій половині ХХ ст., передусім у країнах англосаксонського права – США, Австралії, Великобританії, – після чого почалося її стрімке поширення в Європі. Перші спроби застосування медіації стосувалися переважно вирішення суперечок у сфері сімейних відносин. Згодом медіація отримала визнання під час вирішення широкого спектра конфліктів і спорів починаючи від конфліктів у місцевих громадах і закінчуючи складними багатосторонніми конфліктами в комерційній та публічній сферах [4].

Сутність медіації полягає в залученні до вирішення спору спеціально підготовленого посередника, на плечі якого покладено завдання організувати переговори таким чином, щоб налагодити комунікацію та забезпечити порозуміння учасників конфлікту. Складність даної методики полягає в усуненні конфронтації, що в результаті дасть учасникам спору можливість почути одне одного та зрозуміти, не заглиблюючись в витoki конфлікту. Крім забезпечення взаєморозуміння між учасниками конфлікту, у медіації є й інші переваги порівняно з судовими інстанціями. До них можна віднести значну економію часу і коштів, можливість впливати на результат, забезпечення конфіденційності, можливість запобігти виникненню подібних конфліктів у майбутньому, можливість збереження або відновлення ділових взаємин з партнерами. Головна мета медіації – це орієнтування на досягнення згоди, консенсусу, прийняття спільного рішення, яке буде задовольняти обидві сторони конфлікту [5, с. 35].

Отже, медіація розуміється як добровільний і конфіденційний процес, вміло підготовлений незалежною і нейтральною особою, яка, допомагаючи конфліктуючим сторонам впоратися з конфліктом, сприяє досягненню згоди та порозуміння між сторонами. Медіація дозволяє учасникам визначити причини та своєрідні «гострі кути» суперечки, зменшити бар'єри комунікації, розробити пропозиції та рішення, та за наявності волі сторін укласти взаємоприйнятну угоду [3, с. 21]. На основі

викладеного можна зробити висновок, що характерні риси медіації полягають в наступному: 1) медіація – це самостійний спосіб врегулювання правового спору; 2) медіація – це позасудовий спосіб врегулювання правового спору; 3) учасники медіації – це сторони конфліктної ситуації та медіатор. У процесі медіації найважливішою метою є щоб сторони самостійно досягли консенсусу через укладення взаємоприйнятної та взаємовигідної угоду, яка набуває сили зобов'язуючого та ефективного договору, що зобов'язує сторони. Враховуючи всі переваги, які пропонує медіація, важко не погодитися з її ефективністю і важливістю застосування в сучасному світі.

Список використаних джерел

1. Мамич М. В. Медіація як технологія врегулювання конфліктів. *Актуальні проблеми держави і права*. 2007. Випуск 34. С. 338-341.
2. Новий тлумачний словник української мови: в 4 т. / уклад. В. В. Яроменко, О. М. Сліпушко. Київ: Аконіт, 1998. Т. 3. 928 с.
3. Подковенко Т. О. Медіація як спосіб альтернативного розв'язування конфліктів: генеза та інституційні засади. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. №1. С. 17-22.
4. Кохан Г. Чи потрібна медіація Україні? *Юридичний радник*. 2014. №2 (74). URL: <http://yurradnik.com.ua/stati/d1-87-d0-b8-d0-bf-d0-be-d1-82-d1-80-d1-96-d0-b1-d0-bd-d0-b0-d0-bc-d0-b5-d0-b4-d1-96-d0-b0-d1-86-d1-96-d1-8f-d1-83-d0-ba-d1-80-d0-b0-d1-97-d0-bd-d1-96/>
5. Островська О. А., Фінько О. Л. Медіація як альтернативний спосіб урегулювання конфліктів та консалтингова послуга. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Випуск 21. С. 34-38. URL: <http://global-national.in.ua/issue-21-2018/29-vipusk-21-lyutij-2018-r/3721-ostrovska-o-a-finko-o-l-mediatsiya-yak-alternativnij-sposib-uregulyuvannya-konfliktiv-ta-konsaltingova-posluga>

Зальопана Н.

студентка юридичного факультету

Західноукраїнського національного університету

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри

теорії та історії держави і права

Подковенко Т. О.

АНАЛІЗ ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ У ПРАВІ

Право – це соціальне явище. Воно не існує за межами суспільства та поза людиною. Тому право повинно бути гнучким і швидко реагувати на постійні зміни, щоб бути ефективним регулятором суспільних відносин.

Фундаментальним принципом права є ідея юридичної рівності, яка означає, що до одних суб'єктів не можуть застосовуватися будь-які винятки, обмеження чи переваги з огляду на певні їх властивості. Рівність, як основа правових відносин, повинна постійно змінюватись,